

GRATIA FAVENTE DIVINA
DISPUTATIO JURIDICA
DE
EMPTIONE-
VENDITIONE

Quam
Auctoritate & consensu
Magnifici, Nobilissimi & Amplissimi
in Illustri LL. nutrice Salana Jure Con-
sultorum Ordinis

P R Æ S I D E
V I R O

Magnifico, Nobilissimo, Amplissimo atq[ue]
Consultissimo

DN. ERASMO BURGEBAR-
JCTO & Antecessore celebratissimo, Con-
siliario Saxon. Gravissimo, Facultatis Juridicæ Ordina-
rio meritissimo, nec non Curia Provincialis & Scabi-
natus Adfessore dignissimo,

Præceptore suo observando, Patrono magno,
Promotore nullo non honoris & amoris titulo
et atem devenerando,

placidæ publicæq; eruditorum censuræ submittit

ADAM HIERONYMUS *Hefling*

Arnstadiâ-Thuringus.

IN AUDITORIO JCTORUM

ad diem 18. Decembris

JENÆ, Excudebat GEORGIUS SENGENWALD,
ANNO M. DC. L.

413.

1650, 18

35

*Per Illustribus & Generosissimis Comiti-
bus & Dominis*

Dn. CHRISTIANO GUNTHERO

Dn. ANTHONIO GUNTHERO

Dn. LUDOVICO GUNTHERO

*Fratribus germanis, S. R. I. Quatuor - Vi-
ris, Comitibus à Schwarzburg & Hohnstein / Do-
minis Arnsteti, Sondershusæ, Leutenberga, Lobra &
Clettenberga &c.*

Comitibus & Dominis meis Clementissimis,

Salutem & omnem felicitatem humillimè precatur.

Per illustres & Generosi Comites ac Domini, Domini
Clementiss: Suo quèq; abunda sensu, nec unò voto vivi,
cum reliquâ disciplina omnes, quas humana solertia complectitur,
tùm præprimis sacratissimū Juris studiū abundè testatū facit, ita
quotquot tractanda Jurisprudencia operam manciparunt, non
unò ut plurimum tramite perrexere. Expertæ est hoc fatum, ne
memoriam temporum altius replicemus) terrarum quondam Domina, suâ ad-
huc libertate luxurians, quamprimum à simplicitate Legum XII. Tab.
quas Cicero lib. 2. de Orat. omnium Philosophorum Bibliothecis præfert, reces-
sum esset, Seteresq; Juris Antistites contrariis rationibus decertare, sublimio-
ris ingenii opus ducerent: adeo ut de eadem re sæpe Brutus aliter, aliter Scavo-
la, aliter Serbius, Crassus aliter responderent, simulq; scmina diversarum quasi
sectarum spargerent, quæ post paulum sub Labeone & Capitone, Tuberonis di-
scipulis, altiores aliquanto egere radices, ut progressu temporis diversa hinc
Schola Cassianorum & Proculianorū; Sabianorum & Pegasusianorū inclaruerint:
Quæ equidem non solum Tyronum juris profectus impedierunt, vota & spes
annihilarunt, Verùm quæ maxima Reipubl. calamitas, ipsos quoq; judices a-
deo perplexos & ancipites reddidit, ut cujus sententia sese applicarent, expe-
ditū omnino non fuerit, donec, Tertulliano teste, squallens legum sylva Princi-
pali-

palibus rescriptis tanquã securibus truncaretur, effusoq; Commentariorum pe-
lago modus poneretur, juris disciplinã certis circumscriptã finibus, quos ne-
raini excedere fas erat. Statum est hoc Imperiali decreto, cum à Romanis Græ-
cisq; tum à nostrorum seculorum Doctõribus primãvis Irnerio, Bulgaro, Hugo-
ne, Martino, quos post Lotbarium Imperatorem ceu vindices nostri juris vene-
ramur: Verum incondita illa ejus seculi barbaries longe impar fuit, elegan-
tioris istius & eruditiã scitamentis digerendis, nec potuit præcepta è pro-
fundã Philosophiã petita, nisi suis calamistris inurere. Et ne quidquam ad
summam infelicitatem sibi faceret, reliquum, in aviis spinosarum & sutilium
quæstionum ultra legem astuando, limpidißimas juris fontes plane sibi obtu-
rari passum est, nodosis controversiis suorum glossematum intricandis potius
quam resolvendis miserrimè vacans. Hac ratione Jurisprudentia facies ipsã
fæditate fædior, non poterat vel mediocrium ingeniorum affectum emeruisse,
nisi ei superiori seculo, resurgentibus humanioribus literis, paulatim suus splen-
dor restitui cœpisset. Quod quidem successu non plane irritò emoliti sunt viri
in omni literatura facile Principes, quosq; commilitio quodam, conjunctisq;
operis, velut ex compalto in commune consulere. Sed quostquam inter eos
quoq; tum æmulationes tum dissensiones exorta sunt, alterò alterum vel in le-
gum sensu eruendo, vel conciliandis eis, quæ sibi indicem contrariari videban-
tur, superare contendente, itum dehinc à singulis in singulas sententias, par-
tiumq; studio utring; datum, quod communi debebatur: Immo nec à Legibus
ipsis temperatum, ex quo varia ista lectiones, emendationes, disjunctiones, a-
nimadversiones, interpolationes, nescio unde, emerferunt, ut parum absuerit,
quin criticas eorum manus leges nostræ detestarentur, quorum auxiliatrices
antea exosculata fuerant. Videbatur studiosã juventuti nova quadam crux
posita, qui ex illis tricis se expedire posset, cum variorum librorum augusti
& splendidi tituli huic malo presentissima pollicerentur remedia, quorum præ-
scriptum si sequereris, posses aliquando tuas ipse spes, & in dissolutione Anti-
nomiarũ, & dijudicatione diversarum sententiarum, antoïse videri. Attamẽ
satius & magis è re Juri operã dantiũ existimatum est per discursus quã pub-
licos, quã privatos, mutuã velitatione juris studiosos exerceri, collatisq; quasi
in medium sententiis, cum verum legum intellectum indagari, tum, quid verã
sententia falsa intersit difficere, quatenus nimirum præmeditati magis acce-
derent, periculum facturi. — Quid valeant humeri, quid ferre recusent.
Et sane si quis super quæstione aliqua cum altero in certamen descendat, vi-
deas animos inde ad impugnandum, hinc ad resistendum incallescere, & dum
ille acriter premit, & ab omni parte insultat; hic vim sibi contrariam omni
conatu amolitur, ingenia utring; stimulari, imaginationes utriusq; excitari,
& per hanc honestam contentionem, interveniente tertio velut arbitro, si-
muleò, quò singuli penetrare neutiquam poterant, perveniri. Cum enim plus
videant oculi quam oculus, non potest non usubvenire, quin in Veritate inda-
ganda cogitationibus & operis plurium plus proficiatur, quam solitariã tracta-
tione. Quinimo Disputationem quoddam veritatis cribrum dicunt, cujus
ope palea ac fursures falsarum opinionum, ab ea excernantur. Non tamen

desuere, qui nihilominus hanc disputandi rationem, acerbè satis perstrinxerunt, quasi ab ea proclive precipitium ad paulò ante discussam barbariem: Nè maturè huic malo medicina adferatur, ultima instare Jurisprudèntia facta, hominesq; proletariè doctos ex cerebrina aequitate desultoriè jus reddi-
turos esse. Ego verò cùm in his, tum in aliis, non tam antiquiorum Jctorum diversa studia, quàm eorum qui in cultiori longè seculo se vivere putent, contumacem nihilominus à se invicem dissentendi libidinem, mirari habeo, maxime cum hi, iis disputandi & verum indagandi rationibus, quibus illi planè destituebantur, abundè sint instructi: Videnturq; mihi de quo jam suo tempore Fr. Baconus, acutum cernens conquestus est, Ingenii totius laudem, quod in quamcunq; partem disputare possint, quam Judicii in Veritate enucleanda, affectare, quasi vero laudabile esset, invenire quid dici possit, non quid taceri debeat. Sed computent nostra secula in partem suarum miseriarum contentiones Doctissimorum Virorum. Viam tamen probatam diu, & benè tritam, tantùm abest ut deseram, ut potius eà mediante quasdam in hac Emptionum: Venditionum materiâ contrarias sententias pro ingenii modulo auxiliante DEO discussum iturus sim.

Cæterum Perillust. VVV. Generosit. hac mea & me ipsum ad pedes sisto, humiliter deprecaturus, quod perillusibus VVV. Generosit. nominibus, hujus disputationis frontem munire ausus fuerim. Venit ad Perillust. VVV. Generositatem hac pagina, nil nisi humillima devotionis professionem nunciaturâ: Cui enim potius, quam Perill. VVV. Gener. me & mea debere intelligerem, si quarum civitate ego natus & educatus, jam inde à primis unguiculis Perillust. VVV. Generos. augustam memoriâ humillimo & devoto cultu degereror. Sit Perill. VVV. Generos. manusculam hanc e levidense, clementissimâ interpretatione pignoris vice, studia mea, si quâ profutura sint, Perill. VVV. Generos. humillimè fore mancipata, modò VVV. Generos. perillusibus Clementia radiis me devotiss. subditum respicere non dedignentur. DEUM Generor ut Perill. VVV. Generos. publico patriâ bono diu sospites & incoltas servet. Scribebam Jena ipis NON. Decembr. Anno M. DC. L.

Per illust. VVV. Generosit.

Humillimus

&
subjectissimus

Adam Hieronymus Hestling!
Author & Respondens.

IN

IN NOMINE

DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI

ad omnes actus feliciter progredimur.

l. 2. C. de Offic. præf. præf. Afric.

THESIS I.

Um potior rerum, prior tamen verborū juxta mentem Ulpiani in *l. 1. ff. de reb. cred.* ratio habenda sit; e re arbitror fore, priusquam ad rerum ipsarum enucleationem progrediar, in limine statim verborum etymologias leviter delibare.

II. Verbum itaq; emō deductum volunt à Græcō ἐμὸν (unde & ἐμπορος mercator, & ἐμποριον forum) quod est meum, Först. *Instit. tract. D. 18. th. 1.* ut sit quasi e tuo meum facio. *l. pen. §. ult. ff. de contr. emt. Wesenb. in Comm. Instit. pr. de emt. & vend.* Vendo etiam à venum & do, ut sit vendere, quasi venum dare i. e. præstare ut ab eo, qui tradit res, exeat, & ad illum, cui traditur, veniat. *Donell. lib. 13. Com. jur. civ. c. 1.* Licet igitur Veteres promiscuè his vocabulis emptionis & venditionis usi fuerint, ita ut verbum vendere pro emere Julianus & Paulus Jcti in *l. 19. ff. de act. emt. l. 7. §. 4. ff. pro empt. & l. 34. ff. de contr. emt.* Et econtrariò emere pro vendere Imperatores in *l. un. C. si serv. ext. se emim ad.* posuerint, & insuper etiam ipsa actionū empti & venditi nomina sæpè inter se confuderint Idem Paulus in *l. 26. ff. de evict.* & Ulpianus in *l. 13. §. 25. in fin. ff. de act. empt.* Non tamen ita excipiendum est, ac si usi fuerint uno pro altero, ut ita

A 3

unum

unum esset alterum, sed ut uno pro utroq; seu ad utrūq; intelligendum uterentur, secundū vim & naturam reatorum, quorū alterum ex mutua alterius adfectione constat: & quorum unū præsupponit ac dat intelligere aliud. *Donell. d. lib. 13. c. 1. Robertus animadvers. lib. 1. c. 9.* Distinctæ propterea sunt emptio & venditio unius contractus partes, distinctæ etiā personæ contrahentes, cum propriè qui precium dat emere & ex empto agere *l. 11. § d. l. 13 ff. cod.* Et qui precium accipit vendere & ex vendito agere dicatur. *§. sed § 1. J. de emt. & vend.*

III. Ονομασλογία rectè sequitur πραγμασλογία. Definitur a. emptio venditio, quod sit contractus Consensu initus de re pro certo precio tradenda. Quam de finitionem amplectitur *Nobilis. atq; Excellentis. Dn. D. Georg Adam Struve, PP. celeberrimus. Præceptor meus plurimum colendus in Exercit Pand disp. 18. th. 25. ubi allegat l. 1. de contr. empt. Aristot. 1. Polit. 9. & 5. Eth. 8.*

IV. Causam efficientem hujus contractus ponunt jus gentium, ex quo origenem suum traxit, quod liquidò patet ex *l. 1. ff. de contr. emt. l. 5 ff. de Just. & jur. l. 7 §. 1. ff. de pact. §. 2. in fin. J. de J. N. G. & C. Mozzius tr. de emt. & vendit. n. 22. Molin. de comm. et usur. quest. 100. n. 695.* Non obstat quòd sua formalia à jure civili obtinuerit. *l. 2. ff. de contr. emt. l. 1. ff. de pact.* Nec quicquam etiam adversatur, quòd pecunia sit de substātia emtionis, pecunia v. primā hominum atate incognita fuerit *Plin. lib. 33. c. 1 & 3.* Quam objectionem diluit Magnificus Ordinarius *Dn. Fomannus piæ memoriæ in Synopsi jur. Justin. Disp. 22. th. 7 lit. B.* Nihil insuper valet, quòd
con-

cōventio de certo precio in pecunia consistente habea-
tur pro forma, quæ dat esse rei; Pecunia a non nisi auto-
ritate Principis cudi debeat. *l. 1. C. de vet. numism. potest.*
& per consequens sit juris civilis *l. 6. ff. de Just. & jur.* Sed
consequentiam hanc nullam esse tradidit *Nobiliss. atq;*
Consultiss. Dn. D. Job. Caspar Unrath, Præceptor atq; Patro-
nus meus, dum vivebat, summopere honorandus in prælect.
l. 5. ff. d. t.

V. Definitionem bono ordine excipit divisio. Et
communiter dividi solet, quod emptio venditio vel
in scriptis fiat, quando contrahentes se aliter quam scri-
pturâ interveniente obligatos nolunt, vel sine scriptis
celebretur, quoniam contrahentes volunt sine scripto obliga-
tionem firmam esse debere. Quam divisionem suppe-
ditat nobis *pr. J. h. t. & l. 17. C. de fid. instrum. l. 2. §. 1. ff. de*
contr. emt. Priori casu non nisi instrumento super con-
tractu celebrato debitis ac legitimis modis erecto cōtra-
ctus perfectus ac consummatus censetur *d. pr. & §. 3. J. de*
emt. & vend. & d. l. 17. C. de fid. instrum. Ita ut uterq;
contrahentium ante absolutionem scripturæ (nisi quid
arrharum nomine superventum fuerit, quod notat *Nobi-*
liss. atq; Excell. Dn. D. Struve d. disp. 18. th. 31.) impunè
pœnitere possit. *Schneidvv. ad d. pr. J. de emt. & vend.*
Qui latè etiam de requisitis ad instrumenta in emtione
venditione conficienda & consummanda scripsit. *Vid.*
Borcholt ad pr. J. d. t. n. 10. & Jul. Pac. ad d. l. 17. C. de fid.
instr. prolixius. Posteriori v. casu, nec re traditâ, nec pre-
cio soluto, nec arrhis datis statim atq; de re ac precio, cō-
ventum fuerit, emtio venditio suum robur firmissimū
accipit. *arg. d. pr. & d. §. 2. J. d. t. l. 9. C. de contr. empt.*
Quod tamen quodam cum temperamento accipiendū,
si nul-

si nulla scilicet qualitas seu conditio adjecta sit. Contractus enim in aliquem delatus casum ante eius eventum imperfectus habetur. *l. 7. ff. d. t. §. 2. & 3. de Verb. Oblig.*, *Mynsing ad §. 4. de empt & vend.* Nisi earum rerum venditio facta, quæ certò pondere, numero & mensurâ constant, ut tradit eleganter *Cajus in l. 35. §. 5. ff. de contr. empt.* *MoZZius, d. tr. col. de divis. empt. n. 7. & seqq.* *Nicol Valla de reb. dub. tract. 20. n. 21.*

VI. Præsens etiam cōtracto ulterius fieri solet vel purè, quoniam neque dies, neque conditio ad jicitur, sed simpliciter fit *§. 4. J. b. t. Melchior Kling in Com. Instit. d. t. n. 6.* vel conditionaliter, cum in aliquem casum differtur emtio. *§. 2. & seq. 7. de Verb. Oblig.* ante cujus tamen eventum emtio perfecta non est. *l. 7. ff. de contr. empt. l. 8. ff. de peric & comm. rei vend.* Ita ut ex hac agi prius non possit, quam conditio extiterit; ex illa autem statim, simul atque de precio conventum est *d. §. 2. J. de V. O.* Inter præsentes vel absentes, quod omnibus contractibus, qui consensu perficiuntur, commune est, ut non solum inter præsentes, sed etiam inter absentes, per epistolam vel nuncium ad hoc peculiariter destinatum, fieri possit. *l. 2. §. 2 ff. de Obl. & Act. l. 1. § 2 ff. de contr. empt.*

VII. Breviter itaque præmissâ definitione atque divisione, consequens erit ut substantialia emtionis & venditionis subjungamus. Illorum autem tria constituuntur, **Consensus** nimirum, res sive merx & precium de quibus ordine videbimus.

VIII. Primum substantiale requisitum est **Consensus**, qui quæadmodum in omnibus contractibus, sic & in hoc emtionis venditionis utriusque & ementis & vendicis desideratur. *l. 9. ff. de contr. empt. l. 2. C. eod. quiq; (1) debet esse in præ-*

præfens directus. Si enim in futurum dirigitur, em-
tio non est, sed nuda conventio de emptione ineunda *l.*
1. ff. de pact. Mozzius d. tr. col. 7. n. 43. Heigius ad pr. f. hic. n. 3.
(2) **Liber,** siquidem metu contractus jure nullus est. *l.*
1. ff. quod. met. caus. Weserb. in parat. pr. eod. tit. Donell. in
l. 1. c. de rescind. vendit. Gadd. de contr. & committ. stipul.
c. 3. n. 156. & seqq. Cuiac. in Mercat. lib. 3. c. 3. (3)
Spontaneus, Nemo namq; rem suam invitus distra-
here compelli potest. *l. 70 ff. de rei vindic. l. 11. ff. de R. f.*
l. 11. & 13. C. de contr. emt. l. 16. C. de jur. deliber. Quod
quidem regulariter verum est, suas tamen admittit exce-
ptiones, cum sint speciales casus, ubi quis publicâ autori-
tate ad vendendum cogi potest, quod notat, *Nobiliss. atq;*
Excell. Dn. D. Struve, d. disp. 17. th. 30. ubi allegat. Kæpp.
dec. 59. n. 18 Job. Aloys. Riccium L. 2. de pot. princ. in act. hom.
n. 8. Simili etiã modo ad emendum. *dd. loc.* An autem
quis eò cogi possit, ut minus justo precio rem suam ven-
dat, quæstionis est? Quam quidam affirmare conantur
per l. 2. §. 2. versic. quæsit. ff. de L. Rhodia. Sed minus re-
ctè, cum ne Princeps quidem etiam ex causa publicæ uti-
litatis, (ob cujus tamen favorem nonnunquam à juris
regulis recedere licet argumento. *l. 51. §. 2. ff. ad. L. Cor-*
nel. de sic.) alicui rem suam auferre possit quovis modo,
nisi justum premium refundat. *l. 13 §. 1. vers. nec publico.*
junct. ve sic. nisi prius ff. comm. prædior. Bronchorst. cent 2.
ass. 63. An autem & quomodo princeps subditos ad re-
rum suarum venditionem cogere possit, nervosè discuf-
sit *Arniseus in tract. de jur. Majest l. 3. c. 1.* Deniq; (4) requi-
ritur ut consensus sit perspicuus, adeò ut nō sufficiat si
in corpore & precio tanquã principalioribus substantia-
libus solùm fuerit consensus, sed insuper requiratur, ne

B

adfuerit

adfuerit dissensus in materia, ut puta si æs pro auro fuerit venditum, non valebit, per expressum textum *in l. 9 ff. de contr. emt. Cujac. lib. 2. observ. c. 4.* Quid si autem in nomine fiat dissensus? Respondetur, non quidem vitari contractum, sed venditorem quanti emtoris intersit, se non esse deceptum, teneri. *d. l. 9 §. 2. d. t. l. 21. § 2. ff. de act. empt. l. 4. ff. de legat. 3. Harprecht. ad princ. Inst. de emt. vend. n. 19.* Quid si in accessoriis vel qualitatibus sit dissensus? & subsistere emtionem probat *l. 10. l. 11. § l. 34 ff. de contr. emt.* Si tamen sciens venditor emtorem ignorantem fefellerit, in arbitrio emtoris esse dicendum est, an velit interesse petere, an verò ad rescissionem contractus agere, quod habet *Nobiliss. atq; Excell. Dn D Struve d. disp. 18. tb 30.* Eadem etiam ratio erit si venditor ignorans à sciente emtore læsus fuerit, tum enim venditor similiter à sciente emtore interesse petere poterit, Non verò ab ignorante.

IX. Cùm itaq; de primo substantiali requisito, Consensu nimirum dictum fuerit, recto ordine insequi putamus, ut personas, quæ consentire sive contrahere possint breviter contemplemur. Et quidem omnes hunc contractum emtionis & venditionis celebrare possunt, nisi quæ expressæ prohibentur.

X. Prohibentur autem quædam Naturâ, ut sunt **infantes**, qui ob defectum intellectus neq; se naturaliter, neq; alium sibi civiliter sine tutoris autoritate obligare possunt. *l. 9. d. de inut. stip. Pupilli l. 189. ff. de R. 7.* Non obstat quòd alium sibi citra tutoris auctoritatem obligare valeant. *pr. J. de auct. tut. l. 7. §. 1. ff. de rescind. vendit. l. 13. §. 2. ff. de act. emt.* Se tamen alteri, in scio tutore, obstringere nequeunt. *d. pr. J. de auct. tut. l. 5. ff. eod. l. 59.*

l. 59. ff. de O. & A. l. 4. ff. de cond. indeb. nisi locupletiores facti fuerint, l. 1. §. 5. ff. de auct. tut. l. 13. ff. de condict. indeb. l. 3. pr. ff. commod. l. 6. ff. de negot. gest. l. 1 §. 15 ff. de deposit. vel contrà. l. 66. in fin ff. de solut. Vultej. juris pr. Rom. lib. 1 c. 27. Cujac. ad l. 127. de V. O. Borcholt. d. t. c. 3. n. 27. vel si dolo quid commiserint, d l 1 § 15 ff. deposit. l. 13. § ult. ff. de dolo malo. Qvò casu etiam civiliter ipsos obligari asserit Magnificus, Nobiliss. atq. Excellentiss. Dn. Praeses, praeceptor ac patronus meus omni honoris & amoris titulo devenerandus, in Exerc. Justin 10. quaest. 3 in Ajo. circa fin.

Senes, qui propter tardam senectutem atq. mentis imbecillitatem rebus suis amplius superesse nequeunt, Petr. Gregor. Tholos. in Syntagm. jur. univers. l. 15. c. 28. n. 26. Unde etiam senes quasi se nescientes, sive à sensus diminutione dicuntur. Quibus cum rectè curator detur argum. l. 2. ff. de curat. furios. dand. Sequitur, quod nec alienare neq. se efficaciter obligare possint.

XI. Prohibentur insuper nonnullæ personæ, quæ Casu ad contrahendum inhabiles sunt, quales sunt : **Furiosi**, utpote qui nullam voluntatem, *l. 40. ff. de R. J. nec sensum habent. l. 22 §. 7. ff. solut. matrim. l. 2. C. de contr. emt. l. 24. ff. de offic. praesid. neq. sui sunt. l. 7. §. 11. ff. quib. caus. in poss. eat. nullumq. negotium gerere possunt. l. 5. ff. de R. I. l. 8 ff. de spons. l. 16. §. ult. ff. de rit. nupt. §. 8. I. de inutil. stip. Quod tamen de iis intelligendum, qui continuo furoris infortunio laborant, non, qui intermissa habent intervalla, & in conspectu adumbrata sunt quietis, *l. 13 §. ff. de acquir. possess. Hi enim intermissionis tempore, si majores XV. annis sint, tam publica, quam privata negotia idoneè gerunt, l. 20 §. 4 ff. qui testament. fac. poss. l. 9. C. eod. l. 2. de contr. emt. ibiq.**

Donell. n. 3. **Mente capti**, inter quos omnes illi referuntur, qui ob animi morbum & infirmitatem rebus suis æquè ac rabiosi superesse non possunt; Cum jus nostrum eos solum consideret, qui propter dementiam rebus gerendis inepti habentur. *Iob. Ferr. Montan. ad l. 40. ff. de R. I.* Ut sunt omnes illi, qui ob *μανίαν, μελαγχολίαν, ληθαργίαν, Φρένητιν*, & id genus infirmitatibus capti sunt. Quando autem intermissæ fatuitatis tempore contrahunt, tunc non minus quàm furiosorum, qui ad sanio-rem mentem redierunt, contractus eorum rati sunt & valent, *argum. d. l. 20. §. 4. ff. qui testam. fac. poss. & d. l. 9. C. eod. l. 6. C. de curat. furios.* Secus se habet in stultis, qui prudentibus opponuntur, eis enim non animi morbus miserabilis, sed temeritas & ineptia culpabilis exprobratur, *l. pen. §. fin. versic. quod si. ff. de jur. & fact. ignor. l. 4. ff. quod vi aut clam.* **Ebrii**, quos tales accipimus, qui pro profunda temulentia omni rationis sensu sunt privati, ita ut nec pedes eorum nec manus amplius suò possint fungi officio, & quorum garrulæ linguæ, quas temerè effutiunt voculas, non perponderant, qui propterea etiam imuberibus, furiosis & mortuis comparantur. *Cap. à crapula. x. de vita & honest. Cleric. Cap. venter. distinct. 35. Cap. sanè. Cap. inebriaverunt. caus. 15. quest. 1.*

XII. Deniq; personæ aliæ contractum hunc em-
tionis & venditionis celebrare prohibentur lege, inter
quos imprimis censentur **prodigi**, quos verè prodigos
intelligimus, qui neq; tempus, neq; finem expensarum
habent, sed bona sua dilacerando & dissipando profun-
dunt, quos ita rectè definit *ex l. 1. ff. de curat. furios.* *Magnificus ac Nobiliss. Dn. Præses in Exercit. Inst. 4. quest. 11. in*
Nego.

Nego. Requiritur tamen etiam, ut illis bonorum admini-
stratio interdicta sit, *d. l. pr. ff. de cur fur. l. 10. pr. l. 15. pr. l. 16.*
§. 1. ff. eod. Nobiliss. atq; Excellentiss. Dn. D. Iohann. Thoma
præceptor atq; promotor meus multis nominibus suspiciendus
disput. de prodig. posit. 2. Quæ bonorum interdictio o-
lim ex consuetudine, & postea ex lege 12 tabb. à Magistra-
tu solenniter & conceptis verbis fiebat: *Quando tua bo-*
na paterna, avitaq; nequitiâ tuâ disperdis, liberosq; tuos ad
egestatem perducis, ob eam rem tibi eâ re commerciôq; inter-
dico, referente Magnifico atq; Nobilissimo Dn. Preside d. Ex-
ercit. 4. quest. 11. in Nego. ex Paulo lib. 3. sentent. tit. de te-
stam. 4. sent. moribus. Servi, utpote qui in iure civili
pro nullis & quasi mortui habentur, *l. 2. l. 32. l. 209. ff. de*
O. & A. quiq; etiam civiliter non obligantur. l. 14. ff. de
O. & A. l. 41 ff. de pecul. nisi liberam peculii habeant ad-
ministrationem l. 10. C. quodcumq; eo qui in alien. potest. l.
52. §. 15. ff. de furt. l. 18. §. fin. ff. de pign. act. Mozzius d.
tr. col. de person. qui emere poss. n. 1. **Minores**, quod
ita intelligendum est ut si nullum habeant curatorem
(quem inviti non recipiunt, præterquam in litem, § 2. *I.*
de curat.) tunc emere & vendere possint illasô tamen
beneficiô restitutionis in integrum, quod hoc modô ipsis
competit. *l. 3. C. de in integr. restit. min.* Si verò curato-
ri subsint, non nisi illorum interventu contrahere pos-
sint, *argum. l. 1. ff. de minor. Gadd. de contrab. stipul. cap. 7.*
conclus. 4. Quod etiam ad **carceratos** extendunt Dd.
quidam propter *l. 22. ff. quod met. caus. Roland. à Valle co r-*
sil. 57. Mozzius d. loc. n. 14. Fabian. de monte quest. prin-
cip. 3. num. 20. quanquam eô in casu varias habeant restri-
ctiones.

XIII. Ex his, quæ dicta sunt, facile liquet, quæ personæ contractum hunc celebrare possunt. Restant tamen insuper quædam personæ, quibus specialiter interdictum est huic contractui, propter se partim, partim propter illos, cum quibus contrahunt, veluti patri & filio, qui propter relationem & respectum, quem invicem habent, non rectè contrahunt. *l. 2. ff. de contr. emt.* quia pater & filius pro una persona reputantur *l. ult. C. de impub. & aliis substit.* Excipiuntur tamen bona Castrensia & quasi, de quibus inter se rectè paciscuntur, *l. 4. ff. de judic. & d. l. 2. ff. de contr. emt. l. 1. §. ult. de Scto Macedon. §. 1. I. per quas person. cuiq. acquir.* Item adventitiæ, in quibus patri non quæritur ususfructus, *l. 6. n. fin. C. de bon. quæ lib. Coras ad §. 1. l. 38. ff. de condict. indeb. num. 24.* Tutori & pupillo, *l. 4. & 5. ff. de auct. tut. l. 34. §. ult. ff. de contr. emt.* nisi autoritate contutoris palam & bonâ fide contractus ineatur, *d. l. 5. §. 2. & seqq. de auct. tut. Donnell. ad l. 5. C. de contr. emt. Cujac. ad d. l. 34. ff. eodem.* Magistratui temporario & subdito, *l. 46. l. 62. ff. de contr. emt. l. 46. §. 2. ff. de jur. fisc. l. 2. C. si cert. petat. Faber de monte quæst. 3. princ. p. n. 6. Cujac. lib. 16. Observ. c. 13.* Procuratoribus, negotia aliena gerentibus, *d. l. 34. §. 7. ff. de contr. emt.* nisi aut generale mandatum cum libera aut speciale ad illam ipsam rem directum, habuerint, *l. 10. C. de procur. Mozz. d. tract. n. 28.* Prælati, *cap. 1. cap. nulli de reb. i. eccl. non alien. l. 14. C. de SS. Eccles. nisi speciat. m. à Pontifice impetrarint, Cap. fin. de reb. Eccles. non al. en. Mozzius ibid. num. 12.* Denique Militibus, nisi paterna comparent prædia, quæ à fisco distrahuntur. *l. 26. ff. de contr. emt. Mozzius hic n. 18.*

XIV. Huic

XI V. Huic contractui interdictum esse quidam etiam putant Advocato cum cliente, lite scil. adhuc pendente, Medico cum ægroto, tempore morbi, quod quidem verū esse putamus. si contra bonam fidem extorserint. Secus est, si bonā fide & justō precīō rem, quam vel cliens vel ægrotus aliās venalem habeant, emerint, ita ut nulla penitus iniqua & illicita appareat extorsio, & hoc casu nullam putamus dari posse rationem, obquam emptio rescindi debeat. Nec refragatur assertioni nostræ, *l. 9. C. de profess.* loquitur enim de pacto inter medicum & ægrotum super salario præstando, quod irritum esse facile concedimus. Neque obstat *l. 3. ff. de var. & extraordinar. cognit.* intelligenda siquidem est, quando contra bonam fidem Medicus ægroto rem extorsit. *Dissentit Hieron. Trutl. disp. 28. vol. 1. th. 3.*

XV. Postquam de subjecto, de personis nempe, quæ contrahere emtionem venditionem possunt, non nihil dixerimus, instituti rationem maximè efflagitare putamus de objecto, secundo nimirum substantiali requisito, quod est merx seu res, aliquid adjicere.

XVI. Generaliter itaque res omnes sub hunc cadunt contractum, nisi quas vel Natura, vel jus gentium, vel mores civitatis exuerunt, *l. 34. §. 1. ff. de contr. emt.* si ve sint corporales, mobiles & immobiles, si ve incorporales, ut servitutes, *l. 47. ff. eod. hereditates, tot tit. ff. de hered. vel act. vendit.* Hæc tamen adhibitâ cautelâ, ne ejus, qui vivit, hereditates veneat. *l. 1. ff. eod. & l. 1. ff. pro hered.* Quæritur hîc: An etiam ususfructus possit vendi? Quod affirmo, intellige tamen jus utendi fruendi cum Magnifico atq; Nobilissimo Dn Præsīde in Exercit. Justinian. 6. quæst. 10. in Ajo. Valet insuper venditio nomi-

nominum & actionum, l. 3. & l. ult. C. de hered. &
act. v̄d. etiamsi ignorantibus & invitis creditoribus ven-
dantur. d. l. 3. & l. 1. C. de novat. l. 2. C. de donat. modò
hoc fiat ante litis contestationem, quia rei litigiosæ ven-
ditio irrita est. tot. tit. C. de litigios. & modò in potentio-
rem non transferantur, l. 2. C. ne lic. potentior. patrocini.
& c. Quæri hîc solet, num emtio annuorum reddituum,
(vulgò der wiederkäuflichen Zinsen) sit licita? Quod affir-
mamus per Nov. 160. in pr. & cap. 1. l. 14 § ult. C. de SS.
Eccl. Ita tamen ut non excedant justam pensionem, i e.
ne in Imperio ultra quinque in singula centena annuatim
recipiatur. Et hæc sententia in Recess. Imperii etiam
approbata est Anno 1548. & 1550. sub tit. von Wucherli-
chen Contracten. in verbis: Und nach dem die wiederkäuf-
lichen Gülden allenthalben in Landen gemein seyn/ so sollen
mit hundert Gülden Hauptgeldes nicht mehr denn fünf
Gülden Jährliche Gelder wie gebräuchlich/ gekaufft wer-
den. &c. Gail 2. Observat 5. n. 10.

XVII. Præterea vendi possunt non tam res pro-
pria, l. 34. §. 4. l. 6. ff. de contr. emt. quamvis simplici-
ter emi nequeant, quia quod semel meum, amplius me-
um fieri nequit. l. 16. ff. d. t. l. 4. & l. 10. C. eod. l. 5. ff. de
R. I. Sub conditione tamen quod nostrum est, rectè e-
mimus, l. 61. ff. de contr. emt. l. 98. ff. de V. O. Wesenbec. in
parat. ff. de contr. emt. n. 7. in fin. quàm alienæ; l. 28.
ff. d. t. quia venditor non necesse habet rem facere pro-
prium emtoris, l. 52. in fin. ff. eod. sed sufficit, si præstet
rem habere licere, l. 30. §. 1. ff. de act. emt. l. 8. ff. de evict.
Requiritur autem, ut aut uterq; contrahentium nesciant
rem esse alienam, aut saltem emtor ignoret, aut si sciant,
bonâ

bonâ fide id faciant, si malâ, venditiô nullius erit momē-
ti, sed fiet res furtiva, §. 2. *I. de usucap.* Sive existentes
sive futuræ, l. 8. ff. *de contr. emt.* Ut sunt partus, fæ-
tus pecorum, & fructus; cuiusmodi venditiô tacitam in se
habet conditionem, si partus nascentur, si fructus perce-
pti fuerint, l. 1. §. ult. ff. *de condit. & demonstrat.* Nullis
autem natis fructibus, aut partu non edito, emtio nul-
la est, l. 8. ff. *de peric. & comm. rei vend.* Quid autem
si certa rei futuræ quantitas ematur? pretium ex eo,
quod natum est, constituitur, *Ant. Faber. decad. 6. error. 6.*
Quid captus piscium vel avium fuerit venditus? ibi em-
tio sustinetur, ita ut de precio nihil decedat, ut cunq; ni-
hil captum fuerit, & hoc ideo, quia etiam spei emtio est,
Nobiliss. atq; Excellentiss. Dn. D. Struve d. disput. 18. tb. 17.
ubi allegat l. 8. §. 1. ff. *de contr. emt.* & *Dn. Frantz. de contr.*
emt. n. 15.

XVIII, His breviter ita dictis repetimus in th. 16.
datam regulam, quod generaliter omnes res sub hunc
contractum cadant, nisi quas vel natura, vel jus gentium,
vel mores civitatis exuerunt; & quidem Natura ab
hoc emtionis venditionis commercio excipit res, quæ
in rerum natura non sunt, nec fore sperantur,
quasq; nemo tradere potest, ut sunt servus mortuus, do-
mus deusta, Sol, Luna, mare, arg. l. 44. & l. 57. ff. *de cont. emt.*
Hominem liberum l. 6. l. 34. §. 2. l. 70. ff. *d. t. l. 103.*
ff. *de V. O.* Semetipsum tamen de jure civili vendere po-
test, §. penult. *I. de jur. person.* Secus est de Jure Saxonico,
Reinhard lib. 2. part. 6. diff. 48. art. 2. Weichbild / ubi di-
citur: Man findet nicht geschrieben in den alten Rechte
Büchern / daß sich iemand vor Gericht binnen Weichbild e

C

zu eie

an eigen geben möge / sein Erbe mag das wohl wieder
sprechen.

XIX. Jure gentium eximuntur Res divini
juris, i. e. sacrae, religiosae, sanctae, §. ult. I. de emt. & ven-
dit. l. 6. in pr. l. 22. l. 24. ff. de contr. emt. l. 9. §. ult. ff. de ver.
divis. Quod si tamen ignorans quis ejusmodi res sibi
comparaverit, licet emtio non valeat, experiri tamen po-
test emtor actione ex emto, ut consequatur id, quod sua
interest, se deceptum non esse; d. §. ult. I. b. t. Mynsinger
ibidem, Mozzius d. tr. n. 24. Si vero res sacrae propter pias
causas, puta redemptionem captivorum venditae fuerint,
tenebit emtio, quoniam anima hominis quibuscunq; va-
fis vel vestimentis praeferrri debet, l. 21. C. de SS. Eccl.

XX. Deniq; jure civili eximuntur res publicae,
ut sunt flumina, portus, l. §. 1. ff. de contr. emt. Haec enim, si
publico usui in perpetuum destinatae sunt, a privatis ven-
di nequeunt, nisi adhibitis solennitatibus, juxta l. fin. C. de
vendit. reb. civil. Fabian. de monte quaest. 4. n. 10.

XXI. Sunt insuper nonnullae res, quae licet in com-
mercium cadant, tamen nonnunquam propter justas
causas earum venditio impeditur, & haec vel omnino alie-
nari non possunt, vel tantum respectivè inter certas per-
sonas.

XXII. Res quae omnino alienari non possunt, sunt
res furtivae vel vi possessae, l. 34. §. 4. ff. de contr. emt.
Dotales & donatae propter nuptias, pr. Inst. quib. alien.
liceat. l. 4. ff. de fund. dotal. l. 1. §. 15. C. de rei uxor. act. Auth.
sive à me. C. de Scto Vellej. nisi sint ejusmodi res, quae ser-
vando servari non possunt, Mozzius d. tract. num. 36.
Litigiosae, l. 1. l. ult. Auth. nunc si heres. C. de litig. Ex-
cipiun-

cipiuntur tamen aliqui casus, in quibus res litigiosa alienari non prohibentur, quos recenset *Mynsing. cent. 1. obs 55. Emphyteuticæ, l. 3. C. de jur. Emphyt. Johan Ferrar. Montan. ad d. l. 3. Donell. lib. 9 comm jur. civ. c. 14.* adeo ut si absq; consensu Domini Emphyteuta vendiderit, iure suo cadat, *l. ult. C. d. t. Daniel Moller. lib. 3 semestr. c. 45. n. 3.* Quamquam permutare easdem non prohibeatur, etiam citra consensum Domini, ita tamen, ut rebus ultro citroq; permutatis, Dominus novum colonum recipiat, inque possessionem inducat, alioqui permutatio sine consensu Domini, non secus, atq; venditio prohibita erit. Quod notat *Joh. Ferrar. Montan. ad d. l. 3. ubi plures allegat Auctores.* An autem alteri sine Domini consensu jus suum Emphyteuticum donare possit, questionis est. Quod ita dicendum videtur cum *Magnifico Dn. Preside in Notis super Parat. Wesenb. tit. si ager vectigalis petatur. ad verba: aut alienatione ignorante Domino facta. per Gl. in l. fin. ibi: aliis vendere. C. de jur. Emphyteut. Quæ à Dd. communiter approbata est, tradente Claro, in §. emphyteusis quest. 15. n. 1.* Feudales, *cap. 1. de prohib. feud. alien. per Lotharium. cap. un. de prohib. feud. alien. per Fridericum.* Ita ut sine consensu Domini vendens, statim feudum amittat, *Mozzius tract. de feudis tit. ex quib. causis feud. amit. n. 122.* ubi per multos numeros hac de re fusiùs tractat. **Subje-
ctæ restitutioni,** *l. fin. §. 2. C. comm. de legat. Faber de Monte. quest. princip. 3. num. 29.* Venena mala, in quorum venditione cautè agere debent Pharmacopæi, *l. 35. §. 2. ff. de contr. emt. D. N. D. ant. 35. §. ult. nisi adjectioni & alterius materiæ commixtione cõducibilia sint hominibus, l. 236. ff. de V. S.* Huc etiam referri pos-
C 2 sunt

sunt Eunuhi & Spadones, quorum non solum commercium, sed etiam affectio interdicta est, *Nov. 142.*

XXIII. Deniq; respectu vel inter certas personas tantum, emtio & venditio rerum quarundam celebrari nequit, ut sunt: Sericum, purpura, *l. 1. C. quæ res vend. non poss. Don ll. ad h. tit. n. 58. Arniseus de jure Majest. lib. 3 c. 1. n. 1.* Recenset tamen *Livius lib. 34.* quod quibusdam hominibus in statu populari Romano purpurae emtio concessa fuerit. Arma, quæ hostibus Imperii nequaquam vendi debent, *l. 2. C. quæ res export. non deb.* Frumentum militibus missum, quod ab aliis emi nequit, *l. 3. l. 4. C. quæ ven. non poss.* Queritur hic, utrum pater filium suum distrahere possit? & obtinuisse venditionem filii *ll. 12. tabb.* certum est. Hodie tamen cum neq; venditionis, neq; donationis titulo, neq; pignoris jure in alium transferre potest, *l. 1. C. de patr. qui fil. distrax.* nisi extrema egestate & victus inopia cogente, *l. 2. C. eod.* Ad hunc ferè modum prohibet Constitutio Saxonica ab Electore Ernesto promulgata, à Joh. Georgio moderno Electore Saxonico repetita Constitutio provincialis, pagis cerevisiam à remotioribus civitatibus emere, eosq; ad intra milliare (quod notante *Schneidw. ad rursus. Inst. de act. n. 41.* ita debet mensurari, *Das eine Meil sol von recht haben 60 Gewände / und ein Gewände 60 Kubten / und eine Kubten achthalb Ellen*) proximam adjacentem civitatem in emenda cerevisia adstringit. *Lands Ordnung sub tit. von Brauen und Schencken / und andern Bürgerlichen Handtierung aufm Lande, Neue Policcy Ordnung / in parte von Justitien Sachen / sub tit. Brauen und Schencken / sowohl andere Handtierung auf den Dörffern / wie es damit zu halten.*

XXIV. Cum:

XXIV. Cū ea, quæ tempore contractus rei ven-
ditæ cohærent vel inhærent, vendita etiam censeantur,
consequens erit, ut fundo distracto insequantur com-
moda, ut sunt fructus & instrumenta inhærentia,
quæ pars fundi esse putantur, *l. 47. & seq. l. 78. ff. de contr.
emt.* item in venditione domus omnia ea vendita intel-
liguntur, quæ terra, quæque opere structili te-
ctoriove continentur. *Ullcs was Erbz und Nagelst ist
Wesenb. in parat. de contr. emt. n. 8.* Quæritur hîc, an ven-
ditâ vaccâ fœcundâ fetus etiam in utero censeatur ven-
ditus? quod omninò existimamus *arg. l. 1. §. 1. ff. de in-
spic. vent.* Secus autem est, si partus sit editus, *arg. l. 65. §.
fin. & l. 80. §. 4. ff. de leg. 3.* Quæritur: An etiam venditò
eqvò frenum sive capistrum venditor debeat? Quod affir-
mamus *per l. 38. in pr. ff. de adit. edict. junct. Gl. in verbo:
ornata. Coras. 2. miscell. c. 7. §. 11. p. 2. Der Churfürst
Pfalz Landrecht. tit. 10. §. So ein Vieh oder Thier vera
kauft wird.* Pro quo tamen Scutifer de consuetudine
quid petere potest, vulgò *Hals- oder Baumgeld.* *per text.
in l. 1. junct. Gl. C. de stratoribus. vid. plura apud Jasonem
in §. actionum. 1. de act. n. 62. & seqq.* Hîc etiam intrica-
tam illam & difficilem quæstionem subjungimus: An
venditâ hæreditate etiam jus accrescendi transeat in em-
torem? Quam quæstionem cum Magnifico Dn. Præside
*in Exercit. Justin. 12. quæst. 4. affirmo, si nimirum per jus
accrescendi intelligas aluvionem, per l. 56. in pr. ff. de ac-
quir. rer. dom. l. 1. C. de alluv. & palud. & pascuis.* Ratio
à Magnifico Dn. Præside illa affertur, quòd quia periculum
rei venditæ statim ad emtorem pertineat, licet ea res em-
tori tradita non sit, *§. 4. l. de emt. & vendit.* Commoda
cujusque rei eum debeant sequi, quem sequuntur in-

commoda, l. 10. ff. de R. I. Secus est, si illud jus inteligas, quod ad conservandam hereditatem & voluntatem defuncti introductum est. De quibus tamen vide latè *Magnif. Dn. Præsidentem in d. Exercit. quest. 12. in Nego.*

XXV. Restat deniqve, ut de tertio substantiali requisito hujus contractus non nihil arnectemus, quod est **precium**, sine quo alias nulla est emtio, *in fin. pr. l. de emt. & vend. l. 72. ff. de contr. emt.* quodq; consistere debet **in pecunia numerata**, §. 2. *l. d. t. l. 1. ff. d. t.* neq; hoc solum, sed etiam in proba & legitima, l. 24. §. 1. ff. de pign. act. Nec refert, quod Sabinus & Cassius Jcti existiment, in aliis quoq; rebus, quando nimirum res pro re reddatur, emtionem & venditionem fieri posse, & id propterea, quia sit modus emendi & vendendi antiquissimus, quod probant autoritate Homeri, qui emtionem apud vetustiores aliis quoq; quam pecunia rebus contractam meminit, *lib. 7. Iliad.* Nervæ tamen & Proculi Jctorum opinio obtinet, qui existimant, tum, quando non pecunia pro re, sed res pro re datur, non contrahi emtionem & venditionem, sed diversum esse contractum, qui non malè permutatio dicitur d. §. 2. *l. de emt. & vend. l. 1. §. 1. ff. de contr. emt. l. 1. ff. de rer. permut. & l. 5. §. 1. ff. de prescr. verb.* Sufficit tamen, si ab initio ipsius convètionis in numerata pecunia precium consistat, licet postea ex intervallo locò pecuniæ conventæ etiam alia res detur pro alia, l. 9. C. de resc. vend. Hic quærit, qualis sit contractus, si ex parte res, ex parte precium interveniat, pone, si tibi dederim domum meam, tu dedisti mihi domum tuam, & etiam centum florenos? Resp. quòd tunc debeat inspicere, quid inter partes principaliter sit actum, & secundùm hoc vel permutationem vel emtionem adserimus,

serimus, l. 34. ff. de contr. emt. Si nim. constat aperte, quid plus valeat, an pecunia, vel res; quando verò non potest cognosci, an res prævaleat precio, tunc in dubio intelligitur contractus innominatus, l. 2. 3. & 4. ff. de præscript. verb. l. 1. ff. de estim. act. Schneidw. ad §. item precium. l. de emt. & vendit. n. 1.

XXVI. Requiritur insuper, ut precium certum sit & determinatum, §. 1. l. d. t. & l. 7. in fin. ff. de contr. emt. Quid autem statuendum, si precium & ejus definitio in arbitrium Titii collatum sit? Et responderetur, quòd definiente Titio precium, contractus sit validus, si verò non definierit, erit nullus, d. §. 1. l. & l. ult. C. de contr. emt. l. 35. §. 1. ff. eod. Quid si autem Titius iniquè & pravè precium definierit, an aliquod remedium corrigendæ iniquitatis illius supererit? Quod cum Gloss. Cyn. & aliis in d. l. ult. C. d. t. & Schneidw. ad §. precium a. l. de emt. & vend. n. 4. & §. affirm. Illud etiam ambigitur, num valeat emtio, si ita fuerit precium definitum, quod in arca habeo? & hoc affirmamus per l. 7. §. 1. arg. l. 37. ff. de contr. emt. Quia & illud certum precium est, quod aliqua relatione & demonstratione certum fieri potest, l. 6. ff. de reb. cred. Deniq; necesse est, ut precium sit justum, rei; emtæ æquivalens, Arist. 5. Ethic. 7. & 8. Hinc illa resultat quæstio, utrum liceat carius rem vendere, quàm verà æstimatione valeret, & an naturaliter emtoribus liceat se decipere? Quod affirmamus per text. in l. 2. §. ult. ff. locat. conduct. l. 16. §. 4. ff. de minor. Vocatur enim ejusmodi circumscriptio esse prudentia & industria quædam œconomica studiumq; aliquod rei familiaris augendæ, prout tradit Gothofr. in Gl. ad d. §. 4. sub lit. E. Nec

Nec est, quòd quidam juri divino & æquitati contrarium esse superstitiosè affirmare ausint. Si enim ita anxie & scrupulosè precii æqualitas requireretur, nullus ferè contractus subsisteret, sed commerciorum frequentia planè tolleretur, quod notavit *Magnificus, Nobilissimus atq; Consultissimus Dn. Christoph. Philip. Richter. Jctus & Com. Palat. Cesar. Præceptor atq; Promotor meus filiali observantiâ colendus, in prælectione l. rem majoris precii. 2. C. de rescind. vendit.* Non etiam obstat *d. l. 2. C. d. t.* Quia hîc non loquimur de læsione ultra dimidium, sed de modicâ læsione, quæ est, ut liceat venditori merces suas paulò majoris extrudere, & emtori minoris comparare; Imprimis tamen æquitatis ratio habenda est, *l. 8. C. de judic.* Neq; etiam deceptio sine ullo modò concedenda, ne admîssâ hujus frequentissimi contractus iniquitate, una pars hominis exhauriatur, & contra bonum publicum homines facultatibus suis exuantur, *Magnificus atq; Nobilissimus Dn. Richter in prælect. d. l. 2.*

XXVII. Leviter itaq; enucleatis emtionis & venditionis substantialibus requisitis, ut de ejusdem accessoriis paucis videamus, æquum erit, & vel huic contractui quædam propria sunt, nonnulla aliis communia.

XXVIII. Emtionis venditioni propria sunt: **Ad-**
dictio in diem, quæ est tale pactum, quò res alteri eâ lege vendita, ut allatâ meliore conditione ab emtione recedatur, aut eâ non oblatâ intra certum tempus emtio perficiatur, *l. 1. 2. & tot. tit. ff. de in diem addict.* Et solet fieri vel pure & statim perfecta est emtio, adeò ut etiam usucapere possit emtor, & fructus & accessiones lucrari, *per express. text. in l. 2. in fin. ff. de in diem addict.* sed resolvitur conditione meliore oblatâ proptereâ etiam fructus

Etus medio tempore percepti sunt restituendi, *l. 6. pr. l. 4. §. 4. l. 16. ff. d. t. l. ult. ff. de jure fisci. l. 23. §. 1 ff. de edil. edict. l. 38. §. 2. ff. ad L. falcid.* Vel conditionaliter, & suspensa est emtio, donec appareat melior cōditio, *d. l. 2. ff. de in diem addict.* Melior autem conditio dum fieri videtur, si vel precio sit additū, vel solutio facilior aut maturior, vel quid utilius venditori offeratur, *l. 4. §. fin. cum ll. seqq. ff. eod.* Incumbit autem eō casu venditori, ut priusquam meliorem conditionem offerenti rem addicat, priorem emtorem certiore faciat, an ipse idem velit adjicere, *l. 8. ff. d. t.* quō casu posteriori prior præfertur, *l. 6. §. 1. eod.* Necesse verò est, ut hæc pluris licitatio non simulandi causa fiat, ut puta, non ut emat, sed ut alios ad pluris emendum inducat, & qui hoc fecerit, stellionatus crimen incurrisse dicendus est, *argum. l. 3. ff. stellion. Faber de monte quest. princip. 5. n. 89.*

XXIX. Secundum accidens proprium est **Lex commissoria**, quod est tale pactum, quō id agitur, ut si ad certum diem pecunia non fuerit soluta, res fiat inemta, *l. 1. §. tot. tit. ff. de leg. commiss.* & hoc pactum in favorem venditoris inventum est, ejusq; causa adjici solet, *l. 2. §. 3 ff. eod.* Proinde nisi solutio constituto die facta fuerit ab emtore (quamvis non interpellatus sit, *l. 4 §. fin. ff. eod.* quia dies pro homine interpellat, *l. 12. C. de contr. stipul.*) neq; justas causas quibus impeditus sit in explicanda ad diem solutione emtor allegaverit, *Wesenber. in parat. ff. de leg. commiss. circa princ.* liberum erit venditori, utrum legem commissoriam exercere, an precium petere velit. *d. l. 4. §. 2. ff. d. t.* Alterutro tamen horum electo, non potest transire ad aliud medium neglectum, Viam enim quam semel elegisti, ambules, practicorum

D

regu-

regula est, *l. pen. ff. eod.* Hic quæritur, an tale pactum adjectum emtionem venditionem conditionalem faciat? Nos cum *Wesembec. d. l.* dicimus, ejusmodi emtionem venditionem magis sub conditione resolvi, quàm contrahi, *per l. 1 ff. de L. commiss.*

XXX. Tertium huic contractui proprium accidens est pactum de retrovendendo, & est tale pactum, cum venditor cum emtore paciscitur, ut sibi premium quandocunq; iterum offerenti res retrovendatur, quod ita definit *Nobilissimus atq; Excellentiss. Dn. D. Job. Thomæ, in Not. ad dissert. Sutholt. dissert. 6. §. 12 ad verba: utriq; præscribi posse.* Et hoc pactum transit etiam ad heredes, *l. 2. C. de pact. intr. emt. & vendit. Gail. 2. Observ. 2. n. 4. & 5. arg. l. 9. ff. de probat.* Hinc quæritur, an hoc pactum sit reale vel personale? & dicendum quod sit personale, remq; ipsam non afficere, *d. l. 2. C. de pact. intr. emt. & vendit. l. 4. C. de edil. edict. Gail. 2. Observ. 16.* Et hanc opinionem defendit etiam Jus Saxonicum *Constit. Elect. 32. p. 2.* Dissentit *Didacus Covarruvias lib. 3. variar. resolut. c. 8. n. 2. & Castrensis in l. 13. ff. de pign. act.* qui contrariam sententiam in praxi magis recipiendam esse opinantur. Solet insuper hic quæri, an hoc pactum possit præscribi? quod negamus cum *Nobiliss. atq; Excell. Dn. Joban Thomæ d. loco,* qui hanc negativam sententiam communem esse, & in foro hæctenus observatam probat *ex Const. Elect. 1. p. 2. quæ incipit: Ob Unterspand und Wiederfauff.* Ratio etiam affertur, quod repetitio tacitam in se complectatur conditionem, oblationis nempe precii, & hæc oblatio cum quocunq; tempore impleri possit à venditore, inter res merè facultatis, non adeò absurdè à Dd. refertur. Hanc negativam veriore esse, testatur etiam
Magni-

Magnificus atq; Nobiliss. Dn. Praeses in Exercit. Just. 7. quæst. 4. in Nego circa fin. Bronch. tract. de usur. c. 6. n. 18. Facch. lib. 2. controu. c. 13. Mynsing. cent. 1. observ. 16. Dissentiunt tamen hic Dd. per l. 7. §. 3. Et ibi Gl. in verb. opponere. C. de præscript. 30. ann. & Wesenbec in paratit. ff. de rescind. vendit. num. 6.

XXXI. His emtionis & venditionis tribus accidentibus annecti etiam solet jus retractus aliàs jus *ωεστμύησεως*, h. e. prælationis in Constitut. Friderici Imp. lib. 5. feud. tit. 13. Item jus congrui Mynsing. cent. 3. Observ. 51. n. 1. quod deducunt ex l. congruit. 4. C. de locat prædior. civil. Germanicè dicitur der Vorkauf oder die Diäher geltung/ Item: gespieltes Recht. Estq; actio, quæ mediante proximiores, consanguinei, confortes viciniq; rem immobilem venditam, ab illis qui rei dominium, usum vel fructum in alium transferre vel accipere intendunt, retrahunt sive revocant. Hoc verò jus non solum Jure Canonico confirmatum, cap. 8. x. de restit. in integr. sed & jure divino observatum & corroboratum legitur Levitic. 25. v. 25. Ruth. cap. 4. vers. 4. Jerem. 32. vers. 7. & 8. Quamvis igitur quibusdam hoc jus abrogatum videatur per l. 14. C. de contr. emt. denuò tamen revocatum atq; erectum illud dicunt Dd. per d. Constit. Friderici Imp. libr. 5. feud. tit. 13.

XXXII. Ad hoc autem ut revocatio sit legitima, & procedat potissimum quinque requiruntur, Primum est, ut is, qui rem ab alio alienatam retrahere desiderat, doceat se esse vel consanguineum, vel socium, vel vicinũ, quempiamve alium, cui vel ex dispositione juris, vel ultima voluntate vel conventionem partium prospectum sit. Quod si non docuerit actio ipsi denegabitur. Althus. lib. 1. Dicaolog c. 75. n. 33.

D 2

XXXIII.

XXXIII. Secundum est, ut retrahens in usum suum, nō in alterius commodum, & venditoris fraudem revocet, *Gail. lib. 2. observ. 19. n. 10. Bocer. Class. 3. Disput. 22. th. 55.* Neq; enim alteri hoc jus cedi potest, *arg. l. 59. §. 1 ff. de jur. dot.* Cum talis cessio in fraudem prioris emtoris fieri præsumat, *Gail. all. loco. Althus. lib. 1. Dico. c. 75. n. 40.* Ei autem qui ex proximioribus est, cedere non est prohibitum, *Corras. lib. 3. miscell. c. 3. n. 9.*

XXXIV. Tertium est, ut integrum à priore emtore solutum offerat precium, *Gail. lib. 2. Observ. 19. n. 7. vers. porro.* Hic autem quæritur: Num idem precium (licet justo majus) quod emtor extraneus daturus est à retrahente offerendum sit? Quod salvo aliorum rectè sentientium judicio affirmamus, *arg. l. 35 in fin. ff. de minor. l. u't. vers. sed ne hac. C. de jur. emphytevt. verbis: quantum precium ab alio revera accipi potest.* Si modò prior emtor sine fraude majus precium pro re solvere voluit, *d. Const. Friderici Imper. post princ. vers. sin autem plures sint. verbis: aut quantum quivis emtor sine fraude dederit, libr. 5. feud. tit. 13.* Quod etiam statuit Elector Augustus *part. 2. Constit. 33:* *Das der/welchem der Vorkauf gebühret/niche allein justum precium, sondern so viel als der Verkäufer von einem andern darumb haben kan/zahlen und erlegen sol. Es wehre denn Sache/ daß betrieglicher weise einen umbzuführen/ oder von dem Vorkauf mit grossen Aufsat abzuschrecken/gehandelt.*

XXXV. Quartum est, ut simul cum precio impensas necessarias & utiles tempore contractus absq; fraude factas refundat, *l. 39 §. 1. ff. de minorib. l. 27. ff. de edil. edict.* Quæritur ergò: An etiam Impensas Sympo-
li, Wein, oder Leuckauf/, refundere debeat? Quod pu-
tamus,

tamus, modò sumtus hi sint moderati, & legitimum non excedant modum. Si enim emtor in fraudem retrahendi ex nimia liberalitate modum sumtuum excesserit; Retrahens illos ultra consuetum solvere non tenebitur, *Gail. d. lib. 2. Observ. 19. n. 9. versic. sitamen emtor Berlich. part. 2. conclus. 41. n. 31. & seqq.* Quid si autem retrahere volens emtori priori denunciaverit, ne in rem emtam sumtus faceret, an tum sumtuum nomine quid solvere debeat? & dicendum quod non, cum qui post denunciationem factam aliquid impenderit, fraude fecisse præsumatur, *Gail. d. Observ. 19. n. 10.*

XXXVI. Quintum est ut intra definitum tempus rem retrahendam legitimam juris via apud iudicem competentem petat. Quod autem sit istud tempus, valde disceptari solet. Quidam enim triginta annorum spacio, quidam inter presentes decem, & inter absentes viginti annis demum finiri putant, *Tiraquell. de retract. lignag. gl. 10. n. 10. & 16.* Sunt etiam, qui lapsis triginta saltem diebus hoc jus non ulterius competere autumant, ex *d. Constit. Friderici Imp. ibi: intra triginta dies. lib. 5. feud. tit. 13. cum quibus facit Matth. de afflictis tractat. de jure promissos § 2. n. 2.* Verum cum hodie in foro hæc non ita observentur, cum plerisque annum spacium statutum esse, quò elapsò ulterius neminem audiri debere putamus. Et hæc sententia probatur *per text. express. in d. Cap. constitutus. §. x. de in integr. restit. Const. Elect. 32 part. 2. verbis: So soler innerhalb Jahres frist. Wesenb. Consil. 15. n. 87. Mynsing cent. 3. observ. 55. Gail. lib. 2. Observ. 19. n. 10. versic. quartò requiritur, usq. ad n. 15.* quique hanc sententiam in Camera etiam approbatam testantur.

XXXVII. Pauca hæc de jure *weghuhos* pro instituti

tuti ratione dixisse sufficiat. Deveniendum nūc itaq; erit ad contractus hujus accessoria, aliis etiam contractibus communia, qvalia sunt imprimis ædilitium edictum & evictio.

XXXVIII. Definitur autem ædilitium edictum quòd sit jus, quò ob rei venditæ vel locatæ vitium contractus tollitur, vel ad æqualitatem reducitur. *Vultej. libr. 1. Jurispr. Rom. c. 44.* Neq; solùm ad mancipia vel jumenta, de quibus verba edicti concepta sunt, *l. 1. & l. 38. pr. ff. de ædilit. edict.* pertinet, sed etiam ad cæteras res omnes mobiles & immobiles, quarum usus morbo vitiove impeditur. *Nobiliss. atq; Excell. Dn. D. Struve disput. 21. th. 3.*

XXXIX. Hic quæritur: An hoc jus etiam procedat in iis rebus, quas venditor vitio aut morbo subiacere ignoravit? Quod omninò procedere putamus, quia ignorantia venditorem non excusat, *Treutl. volum. 2. select. disputat. 1. th. 2. lit. B.* nisi in hoc, ut si vendiderit inscius, id solùm præstet, quantum minoris emtor esset emturus, si scivisset. Si sciens verò reticuerit, omnia, quæ ex eâ emtione detrimenta sensit, resarciat, *l. 1. ff. de act. emt. Donnell. lib. 13. Comm. jur. civil. cap. 3. Mynsing. centur. 1. Observat. 56.*

XL. Hinc duæ oriuntur actiones, redhibitoria, quâ omnia in integrum restituuntur re redditâ, & precio recepto, *Treutl. d. disp. 2. th. 2.* quæ tamen in rebus vilioribus & minimis cessat, *l. 48. §. fin. ff. de ædil. edict. junct. l. 54. ff. de contr. emt.* Et æstimatoria, seu quanti minoris, quâ agit emtor non ad rescindendum contractum, sed ut tantum precii restituatur, quanto minoris res ob vitium cum veniret, fuit, *Nobiliss. atq; Excell. Dn. D. Struve d. disp.*

d. disp. 21. th. 9. Utraq; hæc actio ad heredes est transitoria, *l. 23. §. 5. l. 19. §. pen. l. 48. §. 5. ff. de edil. edict.* Quarum cum neutra competit, ad actionem ædilitiam in factum recurrendum est, quâ ut plurimum factâ rei redhibitione ad precium recuperandum agitur. *l. 31. §. 17. & seqq. Caball. de edil. edict. cap. fin. n. 1.*

XLI. Hic quoad venditionem equarum querere alluciscit, an venditor teneatur redhibitoriâ pro omnibus internis sive non apparentibus vitiis? Quod jure civili ita videtur *per leg. 1. §. 9. l. 43. ff. de edil. edict.* Jure verò Saxonico secus est, eò enim de tribus tantum vitiis venditor regulariter tenetur. (1) Quod non sit retrogradus, *daß es nicht Stätig*; (2) nec cæcitate latente laboret, *daß es nicht Starblindt*; (3) neque sit scabiosus, *daß es nicht Haarschlechtig.* *Weichbild artic. 97. Coler. de process. execut. part. 2 c. 1. n. 82.* Quibus tamen (4) addit *Magnificus atq; Nobiliss. Dn. Richter Decision. part. 2. decis. 95. n. 33.* ne sit pituitosus nec mucosus, *Kostiq. oder Hauptstuchig.* De reliquis vitiis venditor minimè tenetur, nisi ubi fraudulenter celaverit, aut sine vitiis laudaverit, *David Mevius ad jus Lubec lib. 3. cap. 6. artic. 17. n. 6.*

XLII. Eviçtio etiam definiri solet, quòd sit recuperatio rei nostræ, quàm adversa pars legitimo titulò acquisierat, per judicem facta. *Wesenb in paratit ff. de evict. n. 1. Treutl. vol. 2. select. disp. 2. th. 5. lit. B.* Re per judicis sententiam evictâ, venditor emtori vel in simplum, & id quod interest ad recuperandum precium, omneq; commodum tenetur, *l. 60 & 70 ff. de evict. l. 43. §. ult. ff. de act. emt.* Potest autem emtor, cum emit sibi prospicere stipulatione vel in simplum, cum simplum rei precium exigit, *l. 53 ff. de evict.* vel in duplum, cum in duplum
sibi

sibi promitti postulat, *l. 37. §. 1. ff. eod. Cujac. lib. II. Observ. c. 4.* Quæ tamen dupli promissio non indistinctè in rebus abjectis & vilibus, sed pretiosis tantùm locum sibi vendicat, *Cujac. in paratitl. C. de evict. Tonell. ad l. 25. C. eodem.*

LXIII. Hinc evictionis nomine oritur actio ex stipulatione vel simplæ, *d. l. 60. §. 70. ff. d. t.* vel duplæ, *l. 17. l. 48. l. 56. ff. eod. Wesenb in par. hic num. 7. §. 8.* Per hanc autem stipulationem actio ex emto nusquam est sublata, *l. 25. C. l. 70. l. 74. ff. d. t.* quæ quoties nec est simplæ, nec duplæ stipulatio, ex emto agendum est in id, quod interest, *d. l. 60. §. 70. Scotan in exam. juridic. d. t. quest. 3.*

XLIV. Ad hoc autem ut hæ actiones competant, inter alia requiritur, ut emtor litem contra se motam auctori suo aut heredi denunciaret, *l. 8. l. 9. l. 20. l. 23. C. l. 29. §. ult. ff. de evict.* Et hæc denunciatio adeò necessaria est, ut etiã fieri debeat scienti litem esse motam, quia non tantùm fit, ut quis certioreretur, sed ut veniat, & liti adsistat, remq; defendat, *l. 21. l. 23. C. d. l. 29. ff. d. t.* An autem venditori notoriè injustam causam foventi fieri debeat denunciatio dubitari solet? Nos cum *Nobiliss. atq; Excell. Dn. D. Struven. d. disput. 21. tb. 19* affirmativam sequimur, ita tamen, ut si postea injustitiam hanc manifestè probaverit emtor, tunc ex æquitate ipsi actio ex acto conceditur, *Covarr. lib. 3. variar. resolut. c. 17. n. 6.*

LXV. His rudiori penicillo ita delineatis, de effectu hujus contractus aliquid videndum, quò omne periculum & commodum rei venditæ confestim ad emtorem respicit regulariter, licet res adhuc penes venditorem sit, *. 3. I. de emt. §. vendit. l. 1. §. 1. fin. C. de peric. §. comm. rei vend.* Quicquid enim post emtionem contractam

ctam sine dolo & culpa lata vel levi venditoris accidit, in eo venditor securus est, l. 8. ff. de peric. & comm. rei vend. l. pen. C. eod. l. 13 §. 16. ff. de act. emt. §. 3. I. de emt. & vend. l. 35. §. 4. ff. de contr. emt. Hæc tamē regula multas admittit fallentias, quas latè videre potes apud Mynsing. ad §. 3. I. de emt. vend. Schneidw. ibid. Proinde si res emta, priusquam tradatur, pereat, vel furto amittatur, citra dolum & culpam venditoris perit, l. 5. l. 16 ff. de peric. & com. rei vend. nisi venditor periculum & commodum in se recepit, d. §. 3. I. & d. l. 35 §. 4 ff. de contr. emt.

XLVI. Insuper effectus hujus contractus conspicitur in eo, ut venditor emtori vel rem tradere, vel evictionem (h. e. ejus rei, quam ipse in possessione non habet, recuperationem, l. 24. ff. de evict.) præstare teneatur. l. 66. ff. de contr. emt. l. 11. §. 2. de act. emt. Ex contractus namque natura est, ut venditor evictionem præstet, l. 6. & l. 25. C. de evict. etiamsi super ea nihil convenerit, Wesenb. in parat. ff. d. t. n. 2. Nicolaus Valla de reb. dub. tract. 9. n. 9. Hinc consequitur, quod venditor præcisè cogatur rem venditam emtori tradere, §. 1. I. de emt. vend. §. 2. I. de donat. l. 50. ff. de act. emt. nec præstando interesse liberetur, l. 6. C. de resc. vend. l. 11. §. 2 ff. de act. emt. l. 68 ff. de R. V. modò ejus habeat facultatem tradendi, l. 6. C. de hered. vel act. vend. l. 1. pr. l. 11. §. 9. de act. emt. l. 4. C. eod. Si Dominus fuerit, transfert in emtorem Dominium: sin minus, usucapiendi saltem potestatem, d. l. 11. §. 2. ff. d. t. l. 66. ff. de contr. emt. Coras. l. 2. miscell. c. 3. n. 7. Dissentientium rationes vide apud Magnificum atq; Nobilissimum Dn. Presidem, qui etiam ad eorundem argumenta respondit in Exercit. Justin 12. quest. 5.

XLVII. Effectus denique contractus in eo elucescit, ut emtor venditori precium solvere sit obligatus,
E d. l.

d. l. ii. §. 2. ff. de act. emt. qui effectus quasi è diametro
opponitur precedenti effectui, eidemq; certà consequen-
tiã annectitur; Requiritur autem ut emtor venditori
precium numeret virtualiter, i. e. ut pecuniã Dominum
ipsum efficiat, *l. fin. ff. de cond. caus. dat. l. i. ff. de rer. permut.*
l. 7. C. de act. emt. Quæritur autem, an etiam emtor usu-
ras precii a se tardius soluti solvere debeat? quod affirm.
per expr. text. in l. 13. §. 20. ff. d. t. l. 5. l. 13. C. eod. l. 2. C. de usur.

XLVIII. Ex hoc contractu duæ oriuntur actiones,
quarum una emti, altera venditi nuncupari solet, *l. ii. l.*
13. §. 9. ff. de act. emt. Confer supr. th. 2. in fin.

XLIX. Datur autem actio emtori ejusve heredi
adversus venditorem, ejusve heredem, ad consequen-
dum id, quod venditor emtori ex natura contractus, vel
ex pacto adjecto præstare tenetur, *Nobiliss. atq; Excell. Dn.*
D. Struve d. disput. 18. thes. 35. Requiritur autem à parte
emtoris ex emto agere volentis, ut prius precium offerat,
vel aliò modò venditori satisfaciat, *l. 13. §. 8. ff. de act. emt.*
Aliàs repellitur exceptione precii non soluti, etiam ob
defectum unius saltem nummi, quod notat *Schneidw. ad*
§. 25 l. de act.

L. E contra actio venditi competit venditori ejus-
ve heredi adversus emtorem ejusve heredem ad conse-
quendum id, quod ipsi ab emtore præstari oportet, *l. 13. §.*
19. ff. de act. emt. Agenti verò hac actione re nondum
traditã opponitur exceptio rei nondum traditæ. Atque
hæc non pro materiæ hujus amplissimæ dignitate, sed in-
genii imbecillitate, institutiq; ratione è latissimo emtio-
num- venditionum campo breviter delibata
sufficiant.

*Sacro-Sanctæ TRIADI sit Laus, Honor, & Gratia-
rum actio in infinita secula.*

ADJE.

ADJECTANEA.

I.

Quod prædio extanti, sive aliquando ex-
 cituro servitus imponi possit, certum
 est ita tamen, ut in hoc interim exercitiū su-
 spendatur, usq; dum prædium subjectum e-
 xistat. An autem absq; prædio etiam ser-
 vitutis exercitium interdū dari possit, quæ-
 stionis est? Quod cum *Magnifico, Nobilissi-
 mo atq; Ampliss. Dn. D. Hieronymo Hedeno
 Jcto, necnon Illustr. Comit. à Schwartzburg
 & Honstein, &c. Vice-Cancellario, apud Arn-
 stadienses, longè gravissimo, Mecenate atq;
 Promotore meo Magno, in disp. sua de Servit.
 Realib. in genere. Presidendo habita, th. 16. lit.
 D. affirmo.*

*II. Testium depositionem, quæ fit per
 verbum dubito, fortè, mihi videtur, meo ju-
 dicio, &c. nihil probare, expediti juris est,
 An autem ejus, qui vacillat, & titubando va-
 riat, depositio aliquid probet, ambigitur? Et
 nihil probare, cum Nobiliss. Excellentiss. atq;
 Consultiss. Dn. Jacobo S. vffart, Jcto, atq; Di-
 casterii Schwartzbürg, ci, quod est Arnsta-*

di.

dii, Consiliario gravissimo, Evergeta atq; Patrono meo submissè colendo. in Sylloge materie probatoria, publ. disputata, th. 76. & 77 dico.

III. Quando duo congregantur, alter cœsim, punctim alter, hic verò alterum cuspide occideret, Quæritur, an moderamen inculpatæ tutelæ excesserit? Et excessisse, proptereaq; puniendum esse, cum Nobiliss. atq; Excell. Dn. D. Eliæ Ludovico Schildio, Jcto, nec non Consiliario Hœnloico gravissimo, Causarumq; Patrono in Arnstadia celeberrimo, Promotore meo omni honoris cultu venerando, in disput. sua inaug. ad l. 3. ff. de J. & J. th. 15, assero.

ET tertiâ, HESLINGI, cathedram publicam, nec messe tertiâ explicatâ, Tu vice, responsa jure de daturus, nunc premis. Ternarius faustus numerus. idem Tibi sit faustus! est perfectus iste: Sic quoque ex disputatione juris publica hac tertiâ, tuæ indicinâ industriæ, perfecta Tibi surgat, precor, felicitas.

*Præstantiss. Dn. HESLINGIO, disputationis auctori, Convictori
& amico per dilecto, adjicerebam tuam ὕψιστην καὶ
at affectu benevolo*

PHILIPPO HORST Brunsvigâs, P.P.
Facult. Philos. Senior.

F I N I S

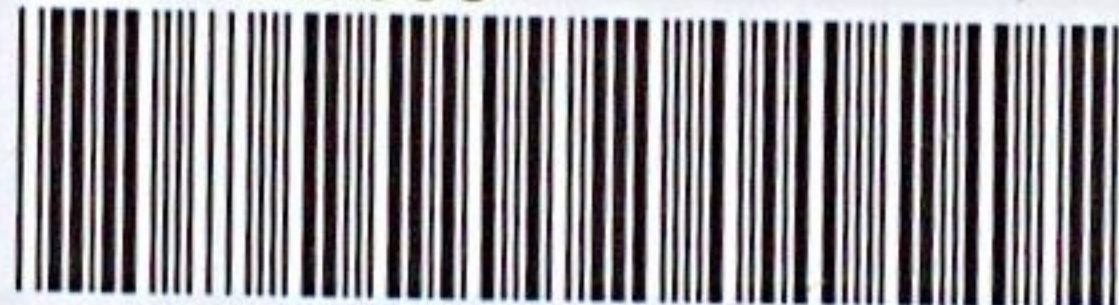

ULB Halle

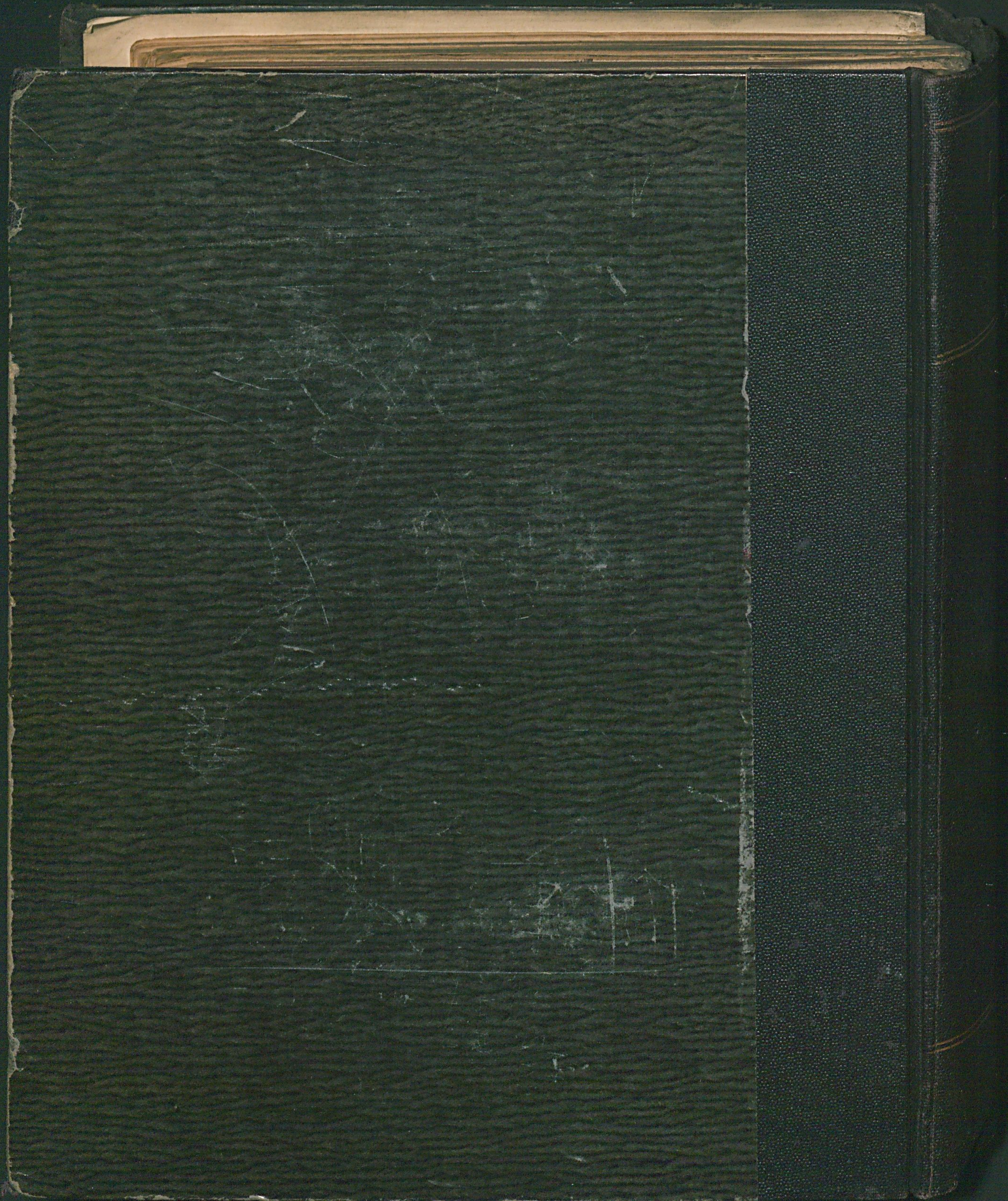
3

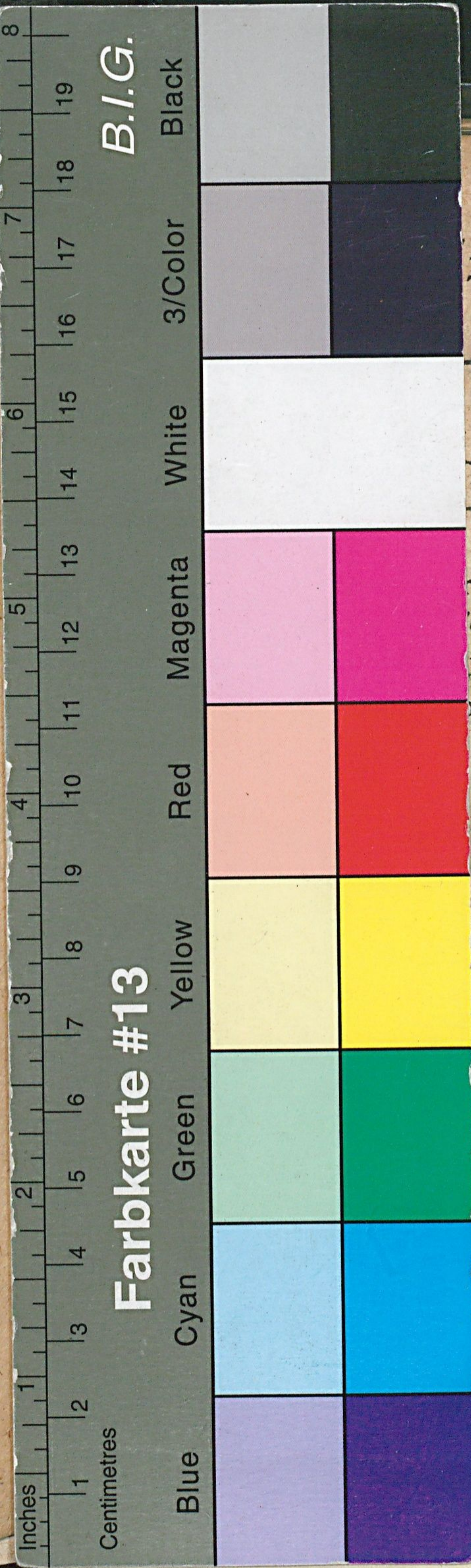
005 132 606

V017

B.I.G.

Farbkarte #13

AVENTE DIVINA
TIO JURIDICA
DE
TIONE
DITIONE

~~413~~

1650, 18

35

Quam
ritate & consensu
obilissimi & Amplissimi
atrice Salana Jure Con-
orum Ordinis

Æ S I D E
V I R O

obilissimo, Amplissimo atq;
onsultissimo

O B N G E P A B R

lore celebratissimo, Con-
mo, Facultatis Juridicæ Ordina-
non Curia Provincialis & Scabi-
dessore dignissimo,

ervando, Patrono magno,

non honoris & amoris titulo
em devenerando,

ruditorum censura submittit

RONYMUS Hefling/

adiâ-Thuringus.

TORIO JCTORUM

m 18. Decembris

GEORGIUS SENGENWALD,

O M. DC. L.